

42/1956 Sb.

**NAŘÍZENÍ
ministra zdravotnictví**

ze dne 3. září 1956

o hygienické ochraně práce.

Ministr zdravotnictví nařizuje podle § 15 zákona č. 4/1952 Sb., o hygienické a protiepidemické péči:

ČÁST I.

Účel hygienické ochrany práce.

§ 1

Účelem hygienické ochrany práce je spoluvytvářet zdravotně příznivé pracovní podmínky pro pracující a chránit jejich zdraví při práci před škodlivými látkami a nepříznivými účinky pracovního prostředí a procesu se zvláštním zaměřením na zábranu nemocí z povolání a úrazů. Hygienická ochrana práce posiluje rozvoj tvůrčích sil pracujících a přispívá ke zvyšování produktivity práce.

ČÁST II.

Opatření k hygienické ochraně práce.

§ 2

Všechny podniky, úřady (orgány) a jiné organizace jsou povinny činit v oboru své působnosti opatření potřebná pro hygienickou ochranu práce zejména v tom směru, aby

a) závody a pracoviště byly budovány v oblastech se zdravotně příznivými podmínkami, byly vhodně umístěny se zřetelem k vlastnostem, složení a utváření půdy a k povětrnostním poměrům a měly zajištěno zásobování pitnou vodou a nezávadnou užitkovou vodou, jakož i odstraňování odpadů kanalizací a čištěním odpadních vod,

b) pracovní i pomocné místnosti včetně vedlejších zařízení pro pracující byly prostorné, správně rozmístěné, vhodně upravené a zařízené a měly zejména řádné větrání, osvětlení a vytápění a podle potřeby i zařízení proti nadměrnému hluku, otřesům a prašnosti,

c) stanoviště pracovníků, stroje, nástroje a jiné pracovní pomůcky vyhovovaly s hlediska fyziologie práce a byly vhodně upraveny nebo opatřeny předepsanými a jinými potřebnými ochrannými zařízeními tak, aby nepůsobily škody na zdraví,

d) zdravotně nepříznivým účinkům zpracovávaného materiálu bylo zabráněno vhodnou úpravou pracovních místností, pomůcek a postupů,

e) pracovníci byli vybaveni ochrannými oděvy, oděvními součástkami a jinými osobními ochrannými pomůckami,

f) uspořádání a způsob práce umožňovaly udržení plné pracovní schopnosti a nepůsobily přílišnou únavu a přepracování.

§ 3

Povinnosti podle § 2 mají především vedoucí pracovníci, kteří plánují, navrhují nebo provádějí stavbu nebo úpravu závodů a pracovišť, pečují o jejich provoz a údržbu a zavádějí výrobní prostředky nového typu a nové látky nebo pracovní postupy.

§ 4

Všichni zaměstnanci a učni jsou povinni jednat tak, aby nepříznivě neovlivnili po zdravotní stránce pracovní prostředí nebo ostatní pracovní podmínky, a dbát všech pokynů a opatření směřujících k zajištění hygienické ochrany práce; zejména jsou povinni

a) dodržovat způsob práce předepsaný k ochraně jejich zdraví a zdraví jejich spolupracovníků a používat při práci ochranných oděvů, oděvních součástí a jiných osobních ochranných pomůcek,

b) pečovat o řádnou údržbu provozních a hygienických zařízení, potřebnou k zajištění hygienického stavu pracoviště,

c) účastnit se výcviku prováděného v zájmu hygienické ochrany práce a podrobit se předepsaným zkouškám a zdravotnickým prohlídkám,

d) oznamovat bezprostředně nadřízeným pracovníkům, po případě i orgánům hygienické a protiepidemické služby závady, které mohou ohrozit hygienický stav pracoviště.

§ 5

Pracující uplatňují vliv na provádění opatření potřebných pro hygienickou ochranu práce též prostřednictvím stálých komisí národních výborů, orgánů Revolučního odborového hnutí, zejména orgánů inspekce práce a komisí ochrany a bezpečnosti práce, lidových hygieniků, Československého Červeného kříže a jiných dobrovolných organizací.

ČÁST III.

Řízení a kontrola hygienické ochrany práce.

§ 6

Orgány hygienické a protiepidemické služby řídí hygienickou ochranu práce a kontrolují provádění opatření potřebných pro tuto ochranu. Svou působnost vykonávají zejména tím, že

a) vydávají pokyny k provádění opatření potřebných pro hygienickou ochranu práce,

b) organizují účast pracujících při provádění opatření potřebných pro hygienickou ochranu práce a vysvětlují jim nutnost takových opatření,

c) dozírají na dodržování všech předpisů z oboru hygieny práce se zvláštním zřetelem na zaměstnávání mladistvých, žen a osob se změněnou pracovní schopností,

d) dávají závazné pokyny k odstranění a zamezení zjištěných hygienických závad v pracovním prostředí a procesu.

§ 7

Orgány hygienické a protiepidemické služby dohlížejí při dozoru na dodržování předpisů z oboru hygieny práce zejména

a) na zachovávání těchto předpisů při plánování, navrhování, stavbě nebo úpravě závodů a pracovišť, včetně jejich vedlejších zařízení pro pracující, a při zavádění nových strojů, nástrojů a jiných výrobních prostředků a látek a pracovních postupů, a to zejména při tvorbě technických norem;

b) na hygienický stav

1. pracovních a pomocných místností, zvláště pokud jde o jejich prostorové využití a údržbu, fyzikální a chemické vlastnosti vzduchu (na př. teplotu, vlhkost a proudění vzduchu, obsah plynů, výparů a prachu), hlasitost hluku, sílu a množství otřesů a o množství světla a záření,
2. pracovních stanovišť, strojů, nástrojů a jiných pracovních pomůcek, pokud jde o jejich přizpůsobení požadavkům fyziologie práce,
3. zpracovávaného materiálu, pokud jde o jeho složení a zacházení s ním;

c) na výběr, provoz a údržbu zařízení a pomůcek k ochraně zdraví pracujících;

d) na uspořádání práce, zvláště pokud jde o pracovní postupy a pracovní dobu (délku pracovní doby, pracovní přestávky, noční práci, práci přes čas a práci mladistvých a žen);

e) na pravidelné provádění lékařských prohlídek všech zaměstnanců ohrožených nemocemi z povolání.

§ 8

(1) Zjistí-li orgány hygienické a protiepidemické služby v pracovním prostředí nebo procesu hygienické závady, jsou oprávněny učinit v mezích své působnosti všechna opatření potřebná k jejich odstranění nebo zamezení; zejména mohou dávat závazné pokyny

a) k úpravě pracovních a pomocných místností a strojů,

b) k omezení nadměrného vývinu tepla, zejména sálavého,

c) k opatřením proti nadměrnému vývinu prachu (na př. k prachotěsnému uzavření zdroje prachu a odssávání prachu),

d) k odssávání plynů a výparů, zavádění vzduchových sprch a používání přístrojů k ochraně dýchadel,

e) k používání zástěn, krytů a isolačních podložek,

f) k používání ochranných zařízení u strojů, nástrojů a jiných pracovních pomůcek a nezávadnému zacházení se zpracovávaným materiálem,

g) k používání ochranných oděvů, oděvních součástí a jiných osobních ochranných pomůcek,

h) k odesílání pracovníků, podezřelých z chorob z povolání, k lékařským prohlídkám.

(2) Pokud opatření uvedená v odstavci 1 není možno včas provést anebo pokud tato opatření nepostačují k odstranění nebo zamezení zjištěných závad, jsou orgány hygienické a protiepidemické služby oprávněny dávat v dohodě s orgány inspekce práce závazné pokyny k tomu, po jakou část pravidelné pracovní doby smějí jednotliví pracovníci konat práce v prostředí, v němž je mimořádně ohroženo jejich zdraví, po případě jakým způsobem mají být zaměstnávání po zbývající část pracovní doby.

§ 9

(1) Orgány hygienické a protiepidemické služby vykonávají svou působnost podle §§ 6 až 8 v součinnosti se zúčastněnými úřady a orgány, s nimiž zejména též projednávají před vydáním pokyny podle § 6 písm. a) a § 8.

(2) Orgány hygienické a protiepidemické služby, orgány inspekce práce a orgány odborného technického dozoru při práci postupují při plnění svých úkolů v nejužší součinnosti a navzájem si pomáhají. Formy a způsob této vzájemné spolupráce upravují zvláštní předpisy.

ČÁST IV.

Přechodná a závěrečná ustanovení.

§ 10

Závody a pracoviště, které jsou v době počátku účinnosti tohoto nařízení rozestavěny nebo jsou již v provozu, musí být postupně v mezích prostředků daných státním plánem rozvoje národního hospodářství podle pokynů orgánů hygienické a protiepidemické služby upraveny tak, aby se co nejvíce přiblížily požadavkům stanoveným tímto nařízením.

§ 11

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Dolanský v. r.

Plojhar v. r.